

SZASZÁN TÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadókatalban átvéve.
Egy évre 10 h.
Három évre 28 h.
Nyolc évre 50 h.
Egy évre 24 kor.
Három évre 60 kor.
Egy évre 24 kor.
Egy évre 60 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a szombatnapot kivéve.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratot elfogadása vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 263. szám, Nagyvárad. Csütörtök 1915 november 18.

A harmincezerszeresen gyilkos Szerbia.

Katonáink a múlt nyáron azzal az énekkel indultak harcba, hogy megállj, megállj, kutya Szerbia! Senki sem gondolt arra, hogy azt a nótát szóról-szóra kell venni és Szerbiában valóban kutyákkal fogunk verekedni. Veszett kutyákkal.

Irtózatot és még eddig nem tapasztalt lángoló haragot keltett az egész országban az a híradás, mely arról a kannibáli bánásmódról szólt, melyben a szerbek hadifoglyainkat, a sebesülteket is, részesítették. Tízezerszámra egyszerűen meggyilkolták őket. Egyelőre harmincezerre teszik a megölt magyar és osztrák hadifoglyok számát: olyan retentő nagy szám, amely már nem vádolhat egy-két szerb gonosztevőt, hanem a leggyalázatosabb gyilkosság bélyegét süti az egész Szerbiára. Ez a gaszág csak akkor volt lehetséges, ha cselekvéssel vagy helyesléssel, de részt vett benne az egész Szerbia, kezdve az orgyilkosság útján trónra került Karagyorgyevicseken, folytatva a királyvértől szennyes kezű tisztikaron és szerajevói gyilkosságban cinkos szerb főpolitikusokon és végezve az orvul lövöldöző utolsó komitáción.

Ha igaz — és úgy látszik, igaz — a szerbiai hadifoglyainkról szóló szörnyű hír, akkor nincs erre a gaszágra elég megtorlás és nincs többé semmiféle ürügy arra, hogy Szerbia a nemzetek sorában megtűressék. A legvérengzőbb római császárok zsoldosai Dzsengisz kán tatárjai idejében történtek hasonló szörnyűségek; ezek mellé beállot-

tak méltó utódoknak a Karagyorgyevicsek szerbjei, Grey, Poincaré, Szaszanov, a cár és György király cinkosai.

Ki tudja még most, Szerbiában hadifogságba került rokonaink, jó barátaink közül hányan vannak a meggyilkolt harmincezer vértanú között? Ezeknek a vére mind bosszuért kiált föl az Éghez; a harmincezer kivégzett magyar és osztrák hadifoglyok sírjából az áldozatoknak orgyilkosok által elnémitott ajaka nyílik most vádra, harmincezer halott hősnak csontkarjai merednek ki a sirokból és mutatnak a gyil-

kosra, Szerbiára, vádolva és ítéletet kérve. A mi hadjáratunk Szerbia ellen legyen ezentúl igazságszolgáltatás: büntetés, mely az egész világ előtt méltó legyen a retentő bűnhöz. Vannak még hadifoglyaink szerb kézben: ezeket csak az eddigi gaszágok megtorlásával lehet megmenteni. Meg kell valahára tanítani Szerbiát, hogy gyilkosoknak nincs helyük az európai népcsaládban. A gyilkosokat felakasztják, a veszett ebeket kiirtják: harmincezerszeres gyilkosságért a mi legszigorubb megtorlásunk sem lehet eléggé méltó büntetés.

22 millió korona hadikölcsönt jegyeztek Nagyváradon.

A harmadik hadikölcsön-jegyzésének határideje tegnap lejárt. A nagyobb központokon már azóta összegezték az eredményt, de a végleges eredményt majd csak napok múlva tudjuk meg, mikor a vidéken, a községek pénzügyintézeténél eszközölt jegyzésekről is beérkeznek a központokba a jegyzésekről a jelentések.

Annyit már a jegyzések lezárása előtt konstatáltak a fővárosba érkezett híradásokból, hogy a III. magyar hadikölcsön fényes eredménnyel zárul s messze túlhaladja az előző hadikölcsönöket.

A nemzet tehát megértette a kormány felhívó szövegét; sietett meghozni az anyagi áldozatot is a haza oltárára.

De egyben mutatja a III. hadikölcsön jegyzésének sikere a nemzet közgazdasági érettségét is, mikor vagyonának egy részét biztos és jól jövedelmező államköcsönbe fekteti. Mert ez időszerint biztosabb és jobban jövedelmező tőkeelhelyezés nincs.

A legörvendetesebb azonban a III. hadikölcsön jegyzésének fényes eredményéből az, hogy a világ előtt dokumentálja közgazdasági helyzetünk szilárdságát, erősségét a szerte hirdetett hiób hírekkel szemben s bizonyosságot tesz róla, hogy nemcsak a harc-téren, hanem a közgazdasági életben nem lankadó kitartással megálljuk helyünket a végső győzelemig.

Nagyváradon a tegnapi zárlatig több mint 22 milliót jegyeztek, a vidéki pénzügyintézeteknél eszközölt jegyzéseken kívül.

Természetesen első helyen áll a jegyzések tekintetében a Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókja, ahol a tegnapi délutánig beérkezett jegyzések meghaladják a tizenöt milliót s ebben a fiók öt megyét kitevő körzetéből uton levő jegyzések még nem foglaltatnak. Ezen pénzügyintézetnél a nagyváradai jegyzés hat és fél millió, tehát a nagyváradai 22 milliós jegyzésben ennyivel szerepel a Magyar Általános Hitelbank nagy-

Divat értesítés: elsőrangú női szabóság.

Tisztelettel értesítem a n. é. hölgy közönséget, hogy az őszi és téli divat összes újdonságai teljes választékban raktára érkeztek. Méret utáni rendel-mények leggyorsabban eszközöltetnek, kész női blousok, pongyolák, kabátok, divat kelmék, selymek, bársonyok, kalapok, vásznak, fehérneműk, ernyők, ridiculók, hatisnyák, keztük, szőnyeg-, függöny-, paplanok és takarók legjobban beszerezhetők.

Czillér Imre
nagyáruházában
Szent László-tér.

váradai fiókja, ahol tegnap a következő emlitésreméltó jegyzések történtek:

Dr Tóth Kálmán sz. Varga Ottilia 200 000, Popovits Athanáz né urnó 200 000, Karl Wenzl őrnagy 100 000, Biharmegyei tűzifaárusító r.-t. 25 000, Perlesz József 20 000, Tüdővész ellen védekező egyesület 20 000, dr Grósz Ignác (Berettyóújfalú) 10 000, Mihelyi és Kandel (Nagyvárad) 10 000, Képiró Imre (Nagyszalonta) 9500, Magyar Bálint (Bakonszeg) 6000, Leitner Ignác 5000, Mitteleier Ede 5000, Frankl Lázár 3000, Benda Gyuláné 2000, továbbá a helybeli Katolikus Népszövetség útján számtalan apró tételben 45 000 korona.

A Nagyvárad Takarékpénztárnál a III. hadikölesőre az egész jegyzési időszak alatt öt millió 929 600 korona hadikölesőnt jegyeztek. Tekintve, hogy az első hadikölesőnél 2 millió 53 000, a másodiknál 2 millió 800 000 koronát jegyeztek, az eredmény ennél az intézetnél fényesebb mondható. A három hadikölesőre együtt a jegyzés összege 10 millió 782 000 koronát tett ki. November elejétől fogva a következő nagyobb jegyzések történtek, megjegyezve, hogy több jegyző fél nem kívánta nevét közzétételni:

Sebes-Körös vizszabályozó és ármentesítő társulat 265 000, Szabadhegyi Rózsa 52 000, Mezőtelekvidéki takarékpénztár saját tárcája részére 50 000, Berettyó vizszabályozó társulat 50 000, Ringelhann Lajos 50 000, Imrik László 50 000, Nagyvárad evang. egyház 50 000, Székuba Gyuláné 50 000, Singlár Gyula 40 000, Szaghy Jolán 40 000, Raesek János 30 000, Körtvélyesi Mária 30 000, Nováky József 30 000, Kazay Diez 20 000, Nagyvárad város iparoktatási és iparostanonc alapja 20 000, Haltenberger Vilmos 10 000, dr Mayer László 10 000, Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara 10 000, Holkó József 10 000, Hort Margit 10 000, dr Herzeg József 10 000 korona.

A hadikölesőn kötvények népszerűségét bizonyítja, hogy a kis ifj. Péter Lajos, ki tegnap hajnalban pillantotta meg a világot, tegnap délután boldog nagyapja útján egy 100 koronás hadikölesőn kötvény birto kosa lett.

Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság a jegyzett összegek tekintetében a harmadik helyen áll a nagyváradai pénzintézetek között, amennyiben 4 milliónál többre rug a jegyzések összege. A nagyobb jegyzések a következők:

Vertán Ernőné Nagyvárad 140 000, Nagyváth Béla, Számy 115 000, Várad Ignátz né 70 000, La Roche és Darvas r. t. Nagyvárad 50 000, dr Budar Ferenc Belényes 50 000, özv. Kocsis Józsefné Nagyvárad 45 000, Markovits Antal Ivánd 40 000, Markovits Manó főispán Makó 40 000, dr Popper Ákos Nagyvárad 30 000, Vertán Miklós Nagyvárad 35 000, Biharmegyei Tűzifaárusító r. t. Nagyvárad 25 000, dr Stern Ödön Barátka 25 000, Hodór Tivadar Nagyvárad 24 600, Klór Antal Szentjobb 24 000, Platthy Miklós né Nagyvárad 20 000, dr Gyémánt Jenő Nagyvárad 20 000, özv. dr Berkovits Ferencné Nagyvárad 20 000, Mártonffy Gyula Körösszakál 20 000, Általános Fakeskedelmi r. t. Nagyvárad 20 000, Neufeld Lipót Pusztá Benke 20 000, dr Várnai Ferenc Nagyvárad 20 000, Csapó Péter Bakonszeg 20 000, Weisz Márton Nagyvárad 20 000, Havassy Zsigmond Nagyvárad 20 000, Lakatos József Nagyvárad 20 000, Biszterszky Ivánné Nagyvárad 20 000, özv. Krausz Ábrahám né Nagyvárad 18 000, Steiner Benjamin 15 000, dr Halász Géza és neje Budapest 15 000, Nagyvárad I. sz. Szentegylet 15 000, Vaiszlovich Emil Nagyvárad 15 000, Vaiszlovich Gyula Nagyvárad 15 000, özv. dr Heimann Józsefné 15 000, Molnár Henrik 15 000, Stein Magda és Marianna (Nagyvárad) 12 000, Weinberger Helén (Wien) 10 200, Birtha Sándor m. kir. honvédőrnagy a haretérről (Nagyvárad) 10 000, Balázsovich Rezső (Nagy-

várad) 10 000, Lichtmann Mór né (Nagyvárad) 10 000, özv. Wallerstein Ferencné (Nagyvárad) 10 000, Magyar Zsirművek r.-t. (Nagyvárad) 10 000, Friedmann József (Mezőtelek) 10 000, kk. Miklóssy Pál és Viktor (Hencida) 10 000, özv. Rosenberg Mártonné (Nagyvárad) 10 000, Kövér Endre (Nagyvárad) 10 000, Középpessy János (Nagyvárad) 10 000, Mártonffy Gyula (Körösszakál) 10 000, Nadányi Jenőné (Kisszántó) 10 000, Reismann Mór (Nagyvárad) 10 000, Tamássy Margit (Berettyóújfalú) 10 000, Lux Ida (Nagyvárad) 10 000, özv. Markbreit Sándorné (Nagyvárad) 10 000, Nagyvárad I. sz. Szentegylet 10 000, Deutsch Kálmán (Nagyvárad) 9000, Alfréd Karl Kohn (Wien) 9000, Korda Kálmán hadnagy (Nagyvárad) 8500, Molnár János (Mezőbottván) 7000, ifj. R. Juhász János (Furta) 7000, Vidor Manó r.-t. (Nagyvárad) 6000, Mikesszka Lajosné (Nagyvárad) 6000, dr Révész Vilmos (Nagyvárad) 6000, Szmazszenka Ernő (Nagyvárad) 6000, Haas Fülöp né (Sátorajauhely) 5000, dr Károly József Irén (Nagyvárad) 5000, Barta Imre (Nagyvárad) 5000, báró Podmaniczky Károlyné (Nagyvárad) 5000, dr Leitner Fülöp né (Nagyvárad) 5000, Friss Gizella (Nagyvárad) 5000, Schönfeld Illy (Nagyvárad) 5000, Friedmann Armin (Mezőtelek) 5000, May Sándor főmérnök (Nagyvárad) 4950, Fái József (Nagyszalonta) 4600, dr Rezső Mór (Nagyvárad) 4000, Lakatos Amália (Nagyvárad) 4000, özv. Gonsory Báláné (Nagyvárad) 4000, ifj. Theisz Péter (Ujpalota) 4000, dr Révész László (Nagyvárad) 4000, Polgár Erzsébet és Emma (Komádi) 4000, Biszterszky András (Nagyvárad) 1050, Biszterszky Anna (Nagyvárad) 1050, Kuppán János gimnázista (Szilágysomlyó) 500, Kuppán István gimnázista (Szilágysomlyó) 500 korona,

A Biharmegyei Takarékpénztárnál az első három hadikölesőből összesen több mint 1 600 000 koronát jegyeztek. A III. ik hadikölesőre történt jegyzés az intézetnél 700 000 koronát tett ki. Nagyobb jegyzések:

Biharvámegye 200 000 K, Hungária Cipőgyár r.-t. 100 000 K, Biharmegyei Takarékpénztár (korábbi 50 000 koronás jegyzéséhez) újabb 20 000, Berettyó Vizszabályozási és Ármentesítő Társulat 50 000, Molnár Sándor 32 000, Lichtmann Sámuel 10 000, Latin szert. káptalani főpénztár 6000, Neumann Benő 5400, dr Grósz Izabella 5000, Biharvámegye Gyámpénztára 40 000, Schönfeld Illy 30 000, dr Keeskeméti Lipót 2000, Weisz Sándor 4000, I. Weisz Mór 1000, dr Lengyel Zsigmond 1500, Nagyvárad olasz plebánia 1200, Borbély öröksők 4000, báró Luzsénszky Lenke 2000, Gram Károly 6000, Szeiler József 2000, id. Rimanóczy Kálmán alapítvány 10 000, Kovács József 2000, Kismarja község 20 000, Biharvámegye Gyámpénztára újabb jegyzés 14 000, Nagyvárad Város Gyámpénztára 3600, Molnár Sándor újabb jegyzés 50 000, Primus Dolár 1050 és még 80 000 koronát kitevő kisebb jegyzések.

A Bihoreana takarékos hitelintézetnél a következő aláírások eszközöltettek:

Bihoreana takarékos hitelintézet 30 000, Poyvár Jánosné 5000, Glatz József 5000, özv. Czeglédy Istvánné 5000, Antal Miklós né 5000, Diamandi József 4000, Tenkei g. kel. román esperes alap 5400, Rózsaferi g. kel. román egyház 4400, Mészkeréki g. kel. román egyház 2000, Domahidai g. kel. egyház 4300, Hasas Eugenia 2000, „Soinul” takarékos hitelintézet 2000, Giller Sándor 1000, Habi József 4000, Papp László 1000, Bogye Tógyer 1000, Rajt község 1000, Paul Péter 200, Drágán Anna 200, Sallay Lajos 300, Bere János 200, Ramaci g. kel. román egyház 200, Pusztaszuszági g. kel. román egyház 100, Motz István 200, Popovici Áron 600, Popescu Péter 400, dr Boros János 100, Marchis Romulusz 400, Pteancu György 100, Vizesgyáni g. kel. román egyház Felsőbarakony község 200, Porumb

György 100, Garmán Tivadar 500, özv. Péter Mihályné 500. Összesen: 86300 korona.

A Katolikus Népszövetségi Hitelszövetkezet ezúttal először vett részt a hadikölesőn jegyzésekben és pedig az ifju intézet működési körét és a rendelkezésre álló rövid időt tekintve, igen szép eredménnyel, amennyiben leginkább szerény anyagi eszközökkel rendelkező tagjai 45 000 koronát jegyeztek. A hazafias akció ilyen szép sikeréért elismerés illeti egy Zöldi Bertalan főkönyvelőt, Mihók János pénztárnokot, mint az összes csoportvezetőket, akik lelkes agitációt fejtettek ki a hadikölesőn jegyzések körül.

A Nagyvárad Ipartestületi Hitelszövetkezet szintén szép eredménnyel vett részt a hadikölesőn akciójában. Az I. hadikölesőből 60 000 koronát, a II. hadikölesőből 70 000 koronát és most a III. hadikölesőből 90 egyén 120 000 koronát jegyzett. Ez annál szebb eredmény, mert tudvalevőleg az Ipartestületi Hitelszövetkezet a kisebb emberek, az iparosok pénzintézete, s a most jegyzett 1 200 000 koronát kisebb összegekben főleg iparosok jegyezték.

A 22 millió ezeken kívüli részét a többi nagyváradai pénzintézeteknél jegyezték.

A 39-esek dicsérete.

József főherceg és Conrad báró elismerő táviratai.

Az olasz határon harcoló 39 es ezred a legveszélyesebb helyen állt a legirtózatossabb ellenséges tüzelésnek kitéve. A legutóbbi offenzívában három álló napig lőtte az olasz tüzéség a 39-esek állásait s az olaszok azt hitték, hogy csak holttestek vannak a lövőárkok romjaiban. De mikor támadásra indultak, pusztító tűz fogadta őket s az árkok előtt ott pusztult el a támadó olasz sereg. Katonai körökben a legnagyobb bámulattal beszélnek a 39 esek dicsőségéről. Ez a dicsőség részben a mi fiaink dicsősége, mert a 39 ik ezredet részben Biharvámegyből sorozzák. József főherceg és Conrad vezérkari főnök táviratokban üdvözlötték az ezredet ezen fényes haditett alkalmából. A táviratok a következők:

Ha elnémult az olaszok dühe, úgy ti hősök némitottátok el. Mélyen megindulva, meleg szeretettől áthatva, üdvözöllek mindnyájatokat, vitéz 39 esek.

A mindenható áldása legyen rajtatok és kísérje a sok hőst, kik szent hazánkért ontották vérüket és akiket egész lelkemből siratok.

József főherceg,
lovassági tábornok.

Szerencsekívánataim az én vitéz ezredemnek legutóbbi fényes haditettéhez, de együtt gyászolok elesett bajtársaink fölött. Gondolataim veletek van, szívből üdvözöllek benneteket.

Conrad,
vezérezredes.

* Zeuzsi kisasszony a Rákóczy-úton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simor Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszólalni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád. Te szőke gyermek. Háborus lemez ujdonságok. Hangszerek hegedük, gramafonok eladása és javítása olesóárban. Húr különlegességek.

Győzelmesen Sienica felé

A montenegróiakat mindenütt a Limen túl vetették vissza.

Budapest, november 17. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

A Szandzsák határán küzdő osztrák-magyar csapatok az utolsó montenegrói utóvédet is visszavetették a Limen túl.

A szerbek üldözése mindenütt folyik. A Sienica-felé előnyomuló osztrák-magyar hadoszlop kiüzte az ellenséget a Jávortól északra lévő szivósan védelmesített hegyi állásából.

Kövess tábornok német oszlopait tegnap este Roskától fél napi járásra voltak. Kurcumjében utcai harcok fejlődtek ki. *Höfer.*

2000 újabb szerb fogoly.

Bolgár hadszíntér.

A hegységben az üldözés tovább halad előre. A szerbek sehosem voltak képesek említésre méltó ellenállást kifejteni. Több mint 2000 fogoly, 1 géppuska és két ágyu maradt kezünkön. (Min. eln. sajtóoszt.)

Bombák Bresciára.

Budapest, nov. 17. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Tegnap a görzi szakaszon nem voltak nagyobb eredményű gyalogsági harcok. Az előző napokhoz arányitva az olasz tüzércég is lényegesen kisebb tevékenységet fejtett ki. A helyzet az egész délnyugati harc vonalon változatlan.

Tegnapelőtt egyik repülőgépprajunk Bresciára bombákat dobott. A repülőgépek erős tűzvészt figyelhettek meg több ponton. Az összes repülőgépek rendszerben érkeztek vissza.

Budapest, november 17. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Nincs ujság.

Höfer.

Felszabadult foglyaink Zimonyban.

Budapest, nov. 17. (Saját tudósítónktól.) A Nisben és Piróiban visszahagyott osztrák-magyar hadifoglyok egészségesen megérkeztek Zimonyba.

Elkeseredett harcok a Babuna szorosoknál.

Budapest, november 17. (Saját tud.) Amsterdamból jelentik:

A Babuna szorosokért az elkeseredett csata 10 napja folyik. Vasics szerb csapatai végsőkig ellenállanak.

Monasztirból a bankok készpénzeit Szalonikibe szállították.

A szerbek foglyainkat Albánia felé hurcolják.

Lugano, november 17. Szalonikiból jelentik a Secolónak november 14-ikéről: A menekülők végtelen sora vonul Raskából és Mitrovicából Pristina felé. — A szakadatlan esőzés nagyon megnehezíti útjukat. A kenyérhiány erősen érezhető a hadseregben is. — Leginkább burgonyából és husból ének, de az élelmezési kérdés egyre égetőbb lesz. Nem sokkal azelőtt, hogy a kormány Kraljevót elhagyta, leégett egy nagy benzinraktár, úgy hogy a benzin nemsokára teljesen kifogy. Sok menekülő Montenegró felé igyekszik, ahol már is hiány van élelmiszerekben. A

francia—szerb bank utban van Szkutariba; most Podgoricában idözik.

Hiány van kórházakban is. Utközben sok sebesült pusztul el. A múlt decemberben elfogott magyar és osztrák katonákat a legszomorubb állapotban hurcolják magukkal Albánia felé. Háromezer fogoly dolgozik a struga—elbasszán—durazzói uton. A szerbek megerősítették az albániai helyőrségeket. Jakonosev, a belgrádi orosz követség volt titkára Szalonikiba érkezett és elmondta, hogy a szövetségesek szállítóeszközök híján elégették az irattarakat és a chiffre-kulesot. Az orosz követség irattárát ő maga égette el. Az utolsó jelentések szerint Monasztir helyzete válságos.

Nyugalom a francia és orosz fronton.

Berlin, november 17. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A harc vonal elszigetelt pontjain folyt tüzérségi és aknaharcoktól eltekintve, semmi lényegesebb ujság nem történt.

Keleti hadszíntér.

Orosz torpedórombolók tegnap lőtték a Kurland északi csucán fekvő Petraggót és az attól délnyugatra elterülő vidéket.

Egyékbént a helyzet változatlan.

A törökök hivatalos jelentése.

Konstantinápoly, nov. 17. A főhadiszállás jelenti:

Dardanella-front.

Az Anaphorta- és Ariburnu szakaszon tűzharc. Tüzérségünk egy ellenséges torpedónaszádot Kemikli-Limánál arra kényszerített, hogy a parttól távolabbra huzódjanak. Hasonlóképpen visszavonulásra kényszerített szállító gőzösöket, amelyek Ariburnunál hadianyagot akartak partra tenni.

Sed il Bahr.

November 14-én ellenséges tüzérség balszárnyunkra 8000 gránátot lőtt. Bombákat dobott, aknákat robbantott, de nem okozott jelentős kárt. November 13-án az ellenség heves tüzérségi tüzelést indított a centrumban levő erősebb állásaink ellen, azután a centrumban levő ezredeink balszárnya ellen támadott, de könnyen visszavetettük.

A front egy másik része ellen irányult támadása egészen előretolt árkaikig jutott, azonban a szomszédos lövészárokból levő csapatok oldalazó tüzelése és ellentámadása az ellenséget visszaverte az előretolt állásokból és visszaüzte régi állásába.

Az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett.

Irah-front.

Tüzérségünk lelőtt egy ellenséges repülőgépet, amely ép állapotban került kezünkbe. A Tigris folyóban elsüllyesztettünk egy monitort, amelynek egész legénysége a folyóba fullt. Arab önkéntesek meglepetés-szerű és sikeres támadást intéztek egy ellenséges tábor ellen, elpusztították az ellenség táviró vonalait és sok zászmányt ejtettek. A repülőgép Fahrmanntipusú kétfedelű 1911-es modell, motora 100 lóerejű, sebessége 90 kilométer. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A román király tanácskozása Bratianuval.

Budapest, november 17. (Saját tud.)

Bukarestből táviratozzák, hogy a román király Bratianut fogadta és vele együttesen sokáig dolgozott.

Románia jóindulata Oroszország iránt.

Bern, november 17. A Secolo bukaresti távirata szerint Bratianu miniszterelnök az ellenzéki képviselők felszólítására politikájáról a következő nyilatkozatot tette:

Ki kell zárni azt a feltevést, hogy Románia Oroszország ellen menjen. — A két ország között egyezség áll fenn, melynek értelmében Románia biztosítja Oroszországot jóindulatu semlegeségéről és eltiltotta a hadi felszerelések kivitelét vagy átszállítását Törökország számára.

Anglia és az általános védőkötelezettség.

Budapest, november 17. (Saját tud.) Londonból jelentik: Az alsóházban Asquith kijelentette, hogy az általános védőkötelezettség a parlament hozzájárulása nélkül nem léptethető életbe.

Az orosz csapatok várják Románia döntését.

Bécs, november 17. Csernovitzból jelentik a „Fremdenblatt“-nak: Besszarábiában az oroszok nagy kaukázusi csapattesteket, vagy egészen fiatal, részben egészen élemedett koru legénységet és nagy lovastömegeket vontak össze. Ezeknek a seregeknek Keller és Ivanov tábornokok a parancsnokai. Hir szerint a Besszarábiában koncentrált haderőknek egyelőre nincs meghatározott feladatuk s úgy látszik, arra várnak, míg Románia végleg dönt magatartása fölött.

Csernovitzban ismét erősen hallatszik a távolról jövő ágyudörej. Az oroszok újból kísérletet tettek arra, hogy Novosielica és Bojan felől előretörjenek, de tüzéségünk esirájában meghiasította erőlködésüket s közben egy orosz üteget megsemmisített.

Péter király halni akar.

Lugano, nov. 17. Szalonikiból jelentik a Matin nek: Jekonsev, volt belgrádi orosz követségi titkár kijelentette, hogy attól tart, hogy a követségek már nem érhetik el Monasztirt, mert a bolgárok azt előbb megszállják. Szerbiában egyre nagyobb az éhínség. Péter király mindig a harc vonalon van, úgy látszik, mintha a halált keresné.

Egy millió szerb menekült Montenegróban.

Bern, november 17. A Daily Mail jelenti, hogy három hajót, mely az Adrián keresztül élelmet szállított Montenegró felé, az osztrák-magyar tengeralattjárók megtorpedózták. Ez is arra vall, hogy az osztrákok újabb sereget összpontosítanak Montenegró ellen. Montenegrónak az élelem kérdése nagy gondot okoz, mert egymillió szerb menekült van az országban.

A szerbek menekülése.

Berlin, november 17. Szalonikiból jelentik a Tempsnek: A szerbek megkezdték Monasztir kiürítését. A kormány irattárát, pénztárát és az entente-konzulátusok iratait már Szalonikibe vitték. Négy automobil készen áll arra, hogy a konzulokat az utolsó pillanatban Szalonikibe szállítsa. A Monasztirba és környékére szóló postát eddig vasúton vitték Florináig, onnan pedig szerb hivatalnokok automobilon szállították Monasztirba.

Az entente-konzulok családjai, a szerb miniszterek és az előkelő szerb családok már elmenekültek Florinába. (Florina Monasztirtól délre van, már görög területen.) A szerb hadsereg — írja tovább a Temps tudósítója az Albánia felé való visszavonulás közben elveszti egész nehéz tüzéségét, mert az ágyuk elakadnak a felzott földben. A szerbek azt remélik, hogy ha sikerül egész haderejüket Albániába visszavonni, ott San Giovanni di Meduán át szövetségeseik biztosítani fogják a csapatok élelmezését.

Orvosi rendeletre sem lehet tejet kapni.

A nagyváradi tejmixéria.

Végre elérkezett az idő, amit már régen jósnak, hogy Nagyváradon a tej orvosság számba megy. Eddig a piacon kefák vagy termelők árulták ezt a fontos táplálékot, ma a piacról felemelkedett a tej egyenesen az ő számára létesített patikába. Eddig köztáplálkozási cikk volt a tej, ma már nem lehet ilyen célokra poesékolni a tejet, ma már nem élelmiszer a tej, ma már fontos gyógyszer.

Hiába, világháboru van és a tehenek is elmentek háboruba. Minden tehen tej nélkül is kincsesbánya volt, hát eladták. Ami megmaradt az oly kevés, hogy az nem képes kielégíteni a közönség igényeit. A tejet most már törölni kell az élelmiszerek közül és helyet kell adni a régi kőmésnyagos levesnek, meg a teának. Pompás eledel mind a kettő, azonban nem mindenki élhet vele.

Ott vannak a betegek és a gyermekek, akiknek a tej mindenképp. Ki gondoskodik ezeknek a szerencsétleneknek a táplálásáról? A város! A városnak csak kellene gondoskodni, azonban a város megtette a magáét, hogy aztán segítse a bajon vagy sem, az más elbírálás alá esik. Bár mit is tettek, vagy tesznek, tény az, hogy ma még orvosi rendelésre sem lehet tejet kapni Nagyváradon. Nagyváradon, abban a városban, a mely városnak óriási vidéke van, esupa mezőgazda, tehéntartó gazdálkodó. Hát nem szégyene e ez Nagyváradnak?

A város által megindult segélyakció egyik célja, hogy az általa árusítandó tejből legalább a betegek és gyermekek jussanak tejehez. Erre a célra van a tejszarnok. A tejszarnokot ugyanezzel a fáradtsággal nevezhetők p. o. ruhaesarnoknak is, mert ott ugyan ép oly kevésbé lehet tejet, mint ruhát kapni. A esarnokban ma orvosi rendelvénnyre sem kapnak tejet, még a nyolc gyermekes családok sem, akiknek pedig talán mégis csak joguk van ehhez a hatósági támogatáshoz.

Hogy pedig nem kapnak tejet az ilyen családok sem, azt bizonyítja az alábbi eset.

Bornemissza Béla vármegyei tisztviselő, aki csak pár hete tartotta keresztviz alá a nyolcadik gyermekét, minek utána Hegyközszáldobágytól Biharszentandrásig minden eszközzel megkísérelte, hogy legalább egy liter tejehez jusson, tegnap az utolsó mentvárhoz, a városi tisztifőorvosi hivatalhoz folyamodott segítségért, hogy a főorvosi hivatal utján szerezzon annyi tejet, amennyi a csecsemőnek és az azt tápláló anyának szükséges. A főorvos méltányosnak és jogosnak találta a kérelmet, nyomban meg is írta a tejről a receptet.

Bornemissza Bélának 8 gyermeke van, tejet igényel.

Dr Nemes sk.,
tisztí-orvos.

Bornemissza Béla a vényt szivére szorítva, boldogan rohant ki, hóban, szélben, locs-pocsban végig a Rákóczi uton a tejszarnokba. Biztosra vette, hogy kap tejet.

Elvégre oly súlyos argumentumai voltak, hogy arra lehetlenség volt meg nem kapni a tejet. Oh balga emberi ábránd!

— Tej nincs! jelentette ki a tejmester. Sőt az alkalmazottak még mást is kijelentettek, ami sehol sincs benne a jómodor kodexben. Bornemissza Béla azonban mindezt figyelmen kívül hagyta, ő csak azt tudta, hogy a nyolc gyermek nem ér semmit, nem ér semmit a főorvosi vény sem, mert nem kap tejet. Mit tehet egyebet, fájdalmasan fel-sóhajtott és megkockáztatott egy utolsó kérdést:

— Hát ugyan kérem tej kegyelmes urak, mondják meg hány gyermek szükséges, hogy tejet kapjak? — Ezzel kifordult az ajtón.

Ajánljuk az esetet a városi intézőkörök figyelmébe.

A Katholikus Népszövetség második háborus délutánja.

Pálffy Béla előadása.

A Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezete e hó 21-én, vasárnap délután 5 órakor tartja második háborus délutánját. A Népszövetség ismét megtalálta azt a szónokot, kinek ismert neve oly vonzóerőt fog gyakorolni a város katolikus közönségére, hogy az ünnepély nagy sikere biztosítva van. Pálffy Béla gyomai plébános lesz az ünnepély szónoka, aki szónoklatának eiméül ezt a mondatot adta:

„Uj nemzeti szín születik a világra“ Pálffy Béla művésze a szónak, akinek remek tollát is ismeri közönségünk még abból az időből, amikor lapunk belső munkatársa volt. Szónoklati mindig eseményt jelentettek Nagyváradon. Beszédei telve vannak eszmékkel s káprázatosan szellemes gondolatokkal Szónoklat méltó lesz arra, hogy kidomborítsa azt a nagy súlyt, melyet a Népszövetség képvisel a társadalomban.

A program többi számai méltón sorakoznak e szónoklat körül. Egyik vonzóereje lesz az ünnepélynek Polgár Mariska színművésznő szavalata, kinek bájos egyéniségét először látjuk majd a Katholikus Szent László termének fehér falai között, mint szereplőt. Sokat ígérő száma a programnak Szalay Elemér művészi zongorajátéka. Az ünnepélyt az Orsolya-zárda énekarának éneke nyitja meg és zárja be.

Vasárnap délelőtt 11 órakor értekezet lesz, melyen Pálffy Béla „Saul az apostolok között“ címmel tart előadást.

A délutáni előadás műsora a következő:

1. Schubert: „Mindent hazám teérted“. Éneklő: az Orsolya-zárda énekkara.
2. Költemények. Szavalja: Polgár Mariska, a Szigligeti színház művésznője
3. a) Kjerulf: Barceuse; b) Grieg: Au printemps. Zongorán előadja: Szalay Elemér
4. Uj nemzeti szín születik a világra. Beszéd. Tárja: Pálffy Béla.
5. Szózat. Éneklő: az Orsolya-zárda énekkara.

Kezdeté délután 5 órakor. Belépti díj nincs, de szíves adományokat a Katholikus Népszövetség eljaira köszönettel fogadnak. A tiszta jövedelem 20

százaléka Nagyváradfalva templomának felépítésére fog fordíttatni.

Belépti jegyül a népszövetségi tagsági igazolvány vagy a meghívó szolgál.

Radó Dezső hősi halála.

A hősök végzete ismét utólért egy Nagyváradon közismert derék banktisztviselőt. Radó Dezső a Magyar Bank egyik főtisztviselője a Visegrád körüli harcokban 42 éves korában hősi halált halt.

Radó Dezső a háboru kitörésekor mint népfelkelő hadnagy ment el a harctérre és azóta megszakítás nélkül harcolt, főhadnaggyá is léptették elő.

Naponta érkeztek bizakodó hangu levelei családjához, tisztviselő társaihoz és a legnagyobb rajongással írt bennük dícsőséges harcainkról.

Egy hete lehet körülbelül, hogy levelei elmaradtak s lassan a városban is terjedni kezdett a szomorú hír Radó Dezső hősi haláláról. A hír valóban igaznak bizonyult s tegnap kiméletesen értesítették feleségét és hozzátartozóit az elesett hős bajtársai, hogy Radó Dezső a Visegrád körüli harcokban elesett.

Hősi halála ismerősei körében mély részvétet keltett és súlyos veszteség érte a Magyar Bank tisztviselői karát, amely egyik legkiválóbb tisztviselőjét veszítette el benne.

HIREK

A Katholikus Kör választmányi ülése.

A Katholikus Kör választmányja tegnap tartotta ülését; jelen voltak: dr. Lábán Lajos világi elnök, dr. Karácsonyi János egyházi elnök, dr. Vučkics Gyula, Brém Lőrinc, dr. Némethy Gyula, Tóth Imre, Imrik S. Zoltán, dr. Kiss Dóme, Papp Imre, dr. Krüger Aladár, dr. Kovács S. János, Sünger Bertalan, dr. Lestyán Endre, Sztarill Ferenc, Balázsovich Jenő, Karger Sándor, Olári Gyula, Jánossy M. Aurél.

A választmány dr. Vučkics Gyula indítványára elhatározta, hogy a Kör irodalmi és művészeti osztálya mellett zenei osztályt is szervez; ennek tagjaivá megválasztottak: Nagy Márton, Scharf Károly, Fischer Ervin, Resch Mihály, Réz Mihály, dr. Krüger Aladár, dr. Krüger Jenő, Vučkics Jenő, Laszcsik Ernő, Kovács Kandid, Rózsa Ambrus, Buday Alajos, Halmos András, Kürthy István.

Uj tagokul fölvették: Kozma Péter és Wendler Ede.

*** Gyászistentisztelet b. e. Erzsébet királyné lelkiüdvéért.** A kir. katolikus jogakadémia, b. e. Erzsébet királyné lelkiüdvéért gyászistentiszteletet tart, melyet a premontrai rend templomában i. hó 19 én délelőtt 10 órakor dr. Némethy Gyula tb. kanonok, akadémiai hitszónok fog a tanári kar és az ifjuság részvétele mellett celebrálni.

*** Losonczy Béla kitüntetése.** Nemes Losonczy Béla, 19. tábori tüzérezredbeli főhadnagyot, a híres pilótát, aki már többször kitüntette magát a háboru folyamán ezen minőségében, a király igen

szép kitüntetésben részesítette. Az ellenséggel szemben vitéz és eredményes magatartása elismerésül a vaskoronarend III. osztályát adományozta neki díjmentesen a hadiékítménnyel. Itt említjük meg, hogy a király az ellenség előtt elesett Czeglédi Aladár 37. gyalogezredbeli tart. hadnagyot és ugyancsak az ellenség előtt elesett Balogh Ferenc 39. gyalogezredbeli tart. főhadnagyot a 37. gyalogezrednél vitéz magatartásukért a katonai érdemkereszt hadiékítményes III. osztályával tüntette ki.

*** Kongregációi élet.** Az Urnök Mária-kongregációja ma délután 5 órakor tartja rendes összejövetelét a Szent László menedékházban. Az Urak Mária kongregációja ma délután fél 7 órakor tartja rendes összejövetelét a szokott helyen.

*** Biharvármegye geológiai térképe.** Eddig még Biharvármegyének nem volt meg a geológiai térképe. Talán ez is hozzájárult ahhoz, hogy Biharvármegye hegyeinek mélyén rejlő kincseket teljesen figyelmen kívül hagyták. Az utóbbi évek felfedezései azonban a m. kir. Földtanintézet érdeklődését is felkeltette és ennek alapján az intézet tegnap tudatta az alispánnal, hogy az intézet felvételüket végez a vármegyében és azok alapján elkészíti a vármegye geológiai térképét.

*** Esik a hó!** A sok esőzés után tegnap beköszöntött a tél. Tegnap reggel két órakor kezdett nagy pelyhekben hullani a hó, hogy behintse fehér pihével a házfedeleket, hogy megörvendeztesse a havazásra váró gyermekeket. De az apróságok öröme elmarad. A pelyhek lassan olvadni kezdtek, a hóból locs-pocs lett, de mégis figyelmeztetett bennünket, hogy vége az ősnek, itt a tél! Bár már a szivekről is leolvadna a háboru hava s mire csakugyan beköszön a dermesztő tél fagya, melegszoában, szeretetben, itthon harcolnánk azt végig és ne a vérrel telt jégmezőkön.

*** Kerekes Gyula főjegyző nyugalomba vonul.** Biharvármegye egyik legtekintélyesebb és legidősebb községi tisztviselője, Kerekes Gyula, Berettyóújfalui községi főjegyzője, január 1-én nyugalomba vonul. A főjegyző nyugdíjazás iránti kérelmét tegnap terjesztette be a berettyóújfalui főszolgabíró Kerekes Gyula 42 éve működik a jegyzői pályán és most 65 ik születési napján adta be a nyugdíjaztatására vonatkozó kérvényt. Hosszu szolgálata alapján teljes fizetéssel, 3800 koronával vonul nyugdíjba.

*** Mezőgyán közbirtokossága földet oszt ki.** Mezőgyán község balte rülete már annyira be van építve, hogy az újabb családok még le sem tudnak telepedni. A község közbirtokossága elhatározta, hogy a hajléktalanok között a község közlegelőjéből 17 holdat oszt szét igen jutányos árral. A közbirtokosság határozatát tegnap hagyta jóvá a miniszter.

*** Öngyilkos felirónő.** Tegnap délután egyenegyed 1 órakor értesítették a rendőrséget, hogy a Teleky utcán a 10. szám alatt egy nő öngyilkoságot követett el. A helyszíre kiment Fluck fogalmazó és Kelemen detektív, akik megállapították, hogy Papp Juliánna kávéházi felirónő öngyilkossági szándékából szublimát oldatot ivott. Az öngyilkos nőt beszállították a Biharvármegyei kórházba. Kihallgatni azonban súlyos sérülése miatt nem lehetett. Hátrahagyott levelében azt mondja, hogy öngyilkosságát amiatt követte el, mert sokan kételkedtek abban, hogy tisztességes nő és őt nagyon

bántotta, hogy mindenki lenézi. Állapota súlyos.

*** Kitüntetések a honvédségnél.** A hivatalos lap közli: Dr. Bursics László 4. honvéd gy.-e.-beli hadapród arany vitézségi éremmel lett kitüntetve. Az I. osztályu ezüst vitézségi érmet kapták: Cser Sándor tart. hadapród a 307. honvéd gy.-e.-ben, Báthory Zoltán zászlós és Hillinger Ferenc tizedes a 4. honvéd gy.-e.-ben, Varga István tizedes és Pap József huszár a 2. honvéd huszárezredben. II. osztályu ezüst vitézségi éremmel lettek kitüntetve: Farkas Emánuel tart. zászlós, Réthi Móric őrmester, Jónás Károly tart. hadapród, Farkas Árpád tart. hadapródjelölt, Réday Péter szakaszvezető, Szabó Károly tizedes és Görbe Pál honvéd a 4. honvéd gy.-e.-ben, Széplaky József őrmester, Benics János járőrvezető, Szurmai János huszár, Nagy Károly tizedes, Magyi István, Szabó József, Liziczay Mihály, Jasák András, Sebők Mátyás, Varga Sándor huszárok, K. Nagy Lajos tizedes, Szabó János, Nagy János huszárok, Füredi József és Bruznitzki János tizedesek, Katona János, Karucz József, Arany István, Solyom Imre, Göndös Mátyás, Varga Antal, Tornyai Gábor, Toromba Mihály, Hosztolányi István, Hajdu András, Egri József, Erdei Sándor Szücs Antal, Sz. Tóth István, Molnár Antal, Csorba Imre, Hódi György és Szabó Demeter huszárok, Molnár Mihály és Váradi Sándor szakaszvezetők, Mile György tizedes, Spiró Jenő I. o. fegyvermester, Mózes János járőrvezető, Szabó Ignác, Varga Ferenc, Kocsor László és Kis Károly huszárok, Tóth Antal II. járőrvezető, Gulyás Péter szakaszvezető, E. Nagy Ferenc őrmester, Maurer József tizedes, Varga Mátyás szakaszvezető, Bene István, Körömi János, Krizsán és Szücs János huszárok, valamennyi a 2. honvéd huszárezredben.

*** Temetés.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délelőtt özv. Gyulaffy Antalné temetése. Az elhunyt urnó Szilágyi Dezső-uteai lakásán nagy díszű ravatalon érekporsóban, virágok és pálmák között nyugodott. A temetésen megjelentek a város előkelő családai közül számosan. A temetést Imrik Zoltán tb. kanonok végezte segédlettel. A beszantelés után az imponáns gyászmenet az olasz plébánia templomba vonult, ahol gyászszentmisét tartottak az elhunyt lelkiüdvéért. A templomból az olasz temetőbe kísérték ki az elhunyt és a családi sírhelyen helyezték örök nyugalomra. Koszorúk feliratai a következők voltak: Felejtetetlen drága mindenemnek — Nina. A mi kedves Lujzánknak — Mari és Klemmi. Szeretett Lujza nénénknek — Etelka és Ilka. Hálás szeretettel — nevelt leánya Ludmilla. A jó sóornénak — Miskolezy Nándor. Kedves Lujza nénénknek — Ani és István. Bodó Lajos és családja — szeretettel. A nagydíszű temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési vállalata a legnagyobb figyelemmel és pontossággal rendezte.

*** Egy kis leány szerencsétlensége.** Kedden délután borzalmas szerencsétlenség érte Sass Lajos vasutas kis leányát, Ilonkát. A 4 és fél éves gyermek a konyhában játszadozott. Egy nagy fazék állott a konyhában, telve forró vízzel. A fazék le volt fedve s játék közben a kis leány leült a fedőre. Így érte a szerencsétlenség, mert a fedő félrecsuszott és a gyermek belecsuszott a forró vízbe. Rendkívül súlyos sérülésével beszállították a Sztaroveszky-uteai gyermekkórházba, ahol ápolás alá vették. Azonban az égési sebek annyira súlyosak voltak, hogy a kis Sass Ilonkát nem lehetett megmenteni. A szerencsétlen gyermek ma délelőtt 11 órakor kiszenvedett. A rendőrség megindította a nyomozást, hogy terhel-e valakit felelősség a kis leány végzetes balesetért.

Bárczy Budapest polgármestere. Budapestről jelenti tudósítónk, hogy Bárczy Istvánt a Budapest törvényhatósága egyhangulag polgármesteré választotta meg.

Adományok a „Hohenberg Zsófia gyermekvédelmi alap” javára. A „Hohenberg Zsófia gyermekvédelmi alap” létesítése érdekében Nagyváradi város törvényhatósági bizottsági tagjai között kiosztott gyűjtőiveken a következő adományok folytak be: Dr. Károly Irén thb. tag ur gyűjtőivén: dr. Károly Irén 10 kor., a premontrei nagyváradai rendház 14 kor., Materny Imre thb. tag ur: saját gyűjtőivén 3 kor., Siket Traján thb. tag ur gyűjtőivén: a nagyváradai m. kir. posta és táviratigazgatósági kerület személyzete 400 kor., Flegmann Armin thb. tag ur gyűjtőivén: Flegmann Armin 25 kor., Neuman M. 10 kor., Erdős Emil 10 kor., Kertész Ottó 5 kor., Grósz Béla thb. tag ur saját gyűjtőivén 20 kor., Diósi Lajos thb. tag ur saját gyűjtőivén 50 kor., Gaszner Károly thb. tag ur gyűjtőivén: Gaszner Károly 10 kor., Gaszner Margit 5 kor., Gaszner László 5 kor., Harmathy Károly thb. tag ur a saját gyűjtőivén 20 kor., Sebestyén Lajos thb. tag ur a saját gyűjtőivén 10 korona, Bognár Sándor thb. tag ur a saját gyűjtőivén 25 kor., Miskolczy Barnabás thb. tag ur a saját gyűjtőivén 20 kor., Székely Sándor thb. tag ur gyűjtőivén 2 kor., Diamandi József thb. tag ur gyűjtőivén 10 kor., Czeglédy Jeremiás thb. tag ur gyűjtőivén: Czeglédy Jeremiás 10, Iványi István 2 kor., Imrik Sándor Zoltán thb. tag ur saját gyűjtőivén 20 kor., Singlári Cyta thb. tag ur gyűjtőivén: Singlári Gyula 2, Szirmai György, Olvashatatlan, Kabinyi Gyula, Olvashatatlan, Rózsa Ambrus 1—1 kor., Szabó Károly thb. tag ur saját gyűjtőivén 2 korona. Ez alkalommal újból felkérem mindazokat az igen tisztelt törvényhatósági bizottsági tag urakat, akiknél még erre a célra gyűjtőivek vannak, hogy azokat 3 nap alatt a polgármesteri hivatalhoz, I. emelet, 2. sz. anyival inkább beküldeni sziveskedjenek, mert a hozzám küldött gyűjtőivek mielőbbi beküldése iránt az intézőség részéről sürgetnek. Nagyváradi, 1915. november 14. Rimler Károly, polgármester.

Kegyelem három belga kémnőnek. Kölnből jelentik: Hartmann bíboros, kölni érsek táviratot kapott, amely szerint Vilmos császár a pápa kérésére a hájláraitól Belleville grófnőnek, Thulierz kisasszonynak és Severin Lujának büntetését kegyelemképpen életfogytiglani fegyházra változtatta át. — Rómából jelentik: A három brüsszeli kém megkegyelmezésével kapcsolatban, mint az Osservatore Romano írja, Mühlberg vatikáni porosz követ Luganobol a következő táviratot küldötte Gasparri bíboroshoz:

„A császár a szentatya kérésére a kémkedésért halálraítélte Luise Thulierznek, Jeanne Belleville grófnőnek és Luise Severinnek megkegyelmezett és büntetésüket életfogytiglani fegyházra változtatta át. Fel-séges uralkodóm utasított engem, hogy ezt a hírt Özsentsége tudomására adjam és kérem Eminenciádat, hogy tudósításonkat közvetíteni sziveskedjék.”

Óriási sertésár-csökkenés Németországban. Németországban november 12-én lépett életbe a sertés-hus maximális áron való eladása. Ha a németek hivatalosan maximálják az árakat, ez nem tréfa, a termelő nagyon jól tudja, hogy el-rejtéssel, spekulációval semmit sem ér el. Legföljebb a törvény teljes szigorával sújtja. A határnap előtt levő utolsó vasárnapon tehát piacra dobták az elrejtett árut s eddig hallatlan mennyiséget, 11.483 sertést hajtottak fel. Rengeteg vasuti kocsit ki se lehetett

raktározni. A sertés-hus ára persze lavinaszerűen zuhant lefelé s az élősértés ára negyven koronával lett olcsóbb. Erre még soha nem volt példa Németországban. A német sajtó a legenergiusabban megtámadta másnap a spekulánsokat s felháborodik azon, hogy akadnak gazemberek, akik az élelmiszerek árát száz százalékkal is fölverték a háború kezdete óta, holott az illető élelmiszerekben hiány sem volt.

Családi rum vaniliával vagy ananász ízzel literje K. 3 20. Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1 20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

Értesítés. A Polgári Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy a nála jegyzett II. kibocsátású hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények ellenében átvehetők.

Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60 Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13—02.

A Nagyváradi Hiteibank rt nál jegyzett II. hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények beszolgáltatása ellenében átvehetők.

Három liter Családi rumot készíthet bárki pár perc alatt a Farkas-féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea-kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

Házvezetőnőnek ajánlkozik plebániára, egy uri árvalány aki a külső és belső gazdaságban jártassággal bír. A főzést teljesen érti. Címe: Wolf Vilma, özv. Baranovics Kálmáné leveleivel Csorvás, Békésm.

Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

CIPÓ
ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dozső
Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

hogya megállnak a vonatok. Az utasoknál főleg katonaságnál töltetlenül jó szolgálatot teszen kenyek, rum, tea, kávé, kakaó tableták, huskonzervek, párnok, kondenzált tej és tejpor, csokoládé, szardínia, pisztráng, málnaszörp, citromszörp, valódi Domány féle borok, kész kávé mely bármely háztartásban élvezhető 1 kgr. 3 Kor. 60 fill. Kicsinyben süveges, kocka és kristályeukor. Külön halkanerv üzletem a napokban megnyílik, kapható u. m. Sóshering, oressé, fillé, bismark, rollmopsz, ruszli stb. stb. Téli tea-vásár megkezdődött. Kapható valódi lengyel gomba élvezet tőle a leves. Maggi leves kocka 10 drb. 45 fillér. 1 üveg Diana sóborszesz 56 fillér. Vigyázat! Ezen ajánlat Nagyváradon kizárólag Aszódi Mihály Kossuth-utca Sas palota és Rákóczi-ut. Intézeteknek, katonáknak, kórházaknak, gazdaságnak, külön ajánlat. Telefoa sz. 636.

Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Egy nagy raktárhelyiség a Szűcs-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbankrt-nál.

Ingtalan eladás. Nagytelek-utca 3. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telokkal) jut. áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

Kiadó lakások. Ósi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 3. szám.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Csütörtökön: A papa kedvence.
Pénteken: Takarodó.
Szombaton: Elvált asszony (Komáromi Gizi fellépte.)
Vasárnap délután: Kis király.
Vasárnap este: Cigányprimás.

Babits Vilma vendégjátéka.

A jövő héten a komoly zenét kedvelő közönségnek ünnepi estéi lesznek a Szigligeti-színházban. Vendégszerepelni fog Babits Vilma, a Népopera volt kiváló kolaratur énekesnője, kinek énekművészetében az elmúlt háborús szezonban már volt alkalma városunk közönségének gyönyörködni. A művésznő a Traviata és a Hoffman meséi címszerepeit fogja elénekelni, azonkívül fellép az Évában is. Finoman eizellált, lágyan csengő kolaraturájával már annak idején is teljesen meghódította a közönséget s így azt hisszük, hogy most is telt ház fog tapsolni művészetének.

IRODÁLOM

A hadiárvák védelme. Irta: dr. Zombory László az erdélyi pártfogó egyesület titkára. A kis füzet a társadalom egyik legsürgősebb feladatával, a hadiárvákról való gondoskodással foglalkozik. Előadja, hogy micsoda körülményeknek vannak kitéve a hadiárvák s éppen ezért felhozza mindazon módozatokat, amelyek ezen fontos kérdésnek a legintenzívebb megoldását alkotják. Sürgős intézkedésekről szól, amelyek azonnal foganatosítandók, nehogy a hadiárvák azon az uton induljanak el, amely csak a romláshoz vezet. A legbehatóbban, és a legszakszerűbben foglalkozik a könyvecske a hadiárvák fontos és nagy nehézséggel járó kérdésével és megszívlelendőbb utratatással szolgál a társadalom e téren kifejtendő munkájára nézve.

A Társaság. E héten is gazdag változtatással jelent meg Dobay István kedvelt hetilapja A Társaság. Lázár István befejezi regényét, Somlay Károly folytatja Czervinszka hadnagy című elbeszélését. Dobay István Anglia lelke cím-

mel irt érdekes cikkeket, míg Ringer Lili és F. Murányi Jolán novellát adtak. Verset Emőd Tamás irt s ezenkívül Hangay Sándor kötetéből közöl a lap egy nagyon szép költeményt. A Miért? rovat aktualitásai, színházi krónika, könyvismertetés és divatlevél egészíti ki a szébből szebb képben bővelkedő szám tartalmát. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz-szálló.

Az Élet szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) november 14-iki száma a következő gazdag és bő tartalommal jelent meg: Romok. Anka János. — Kis pasztellek. (Költemény.) Harsányi Lajos. — Őszi vendégeim a vározsban. (Költemény.) Boros Ferenc. — Felhők. (Elbeszélés.) Sziny Lajos. — Szörnyű halotti esőnd. (Költemény.) Szitnyai Z. — Sivatagban, őserdőben... (Regény.) Sienkiewicz-Bányai. — Olaszok a határon. Némethy Ö. — Tavasztól őszig. Halápy Jenő. — Kultura. — Hétről hétre. — Szerkesztői üzenetek. Ezenkívül egész sokaságát közli az érdekes és aktuális képeknek. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15-c. Előfizetési ár félévre 10 korona. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

Uj Idők e heti száma a francia, orosz és török harcterek eseményeit ellenségeink szemén, míg a balkáni és az olasz harcteret saját fotografusaink felvételei mutatják be. Az új közös címer, Mühlbeck Károly érdekes fejlécei, a Nobel díj ez idei nyertese, Bárány Róbert dr., arckép Ujházy Edéről, Tauszk Ferenc fényképe, kép az új lánchídról stb tartikják még az Uj Idők e heti számát. A lap szövegrésze: Csathó Kálmán regénye, melynek címe A varju a toronyórán. Malonyay Dezső Tavasz bál című elbeszélése, az idegen írók rovatában Ivan Vasov Mehet Pál című novellája, Zempléni Gyuláné cikke a férfiak divatjáról stb. Az Uj Idők kiadóhivatala Budapest VI., Andrássy ut 16 sz. Előfizetési díj egész évre 20 korona, negyedévre 5 korona.

Legujabb táviratok.

...

Japánok szitják az indiai forrongást.

A Frankfurter Zeitung amsterdami tudósítója jelenti: Kitűnően értesült helyről halom, hogy japán ügynökök elősegítik az indiai felforgató mozgalmat. Az angol kormánynak már régóta tudomása van erről. Az a hír, hogy a japán minisztertanács foglalkozott az indiai helyzettel, angol kormány körökben a legnagyobb nyugtalanságot keltette.

Egy newjorki lap jelentésében a következőket közli az indus nemzeti pártról:

Azok a kevés indusok, akik szegénységből, vagy mert kalandorok s az angol hadseregben szolgálnak és azok a gazdag indus hercegek, a francia angol táborban, akik az angolok körmei között vannak, nem képviselik az indus népet, amely egész tömegében azért imádkozik, hogy legyen vége Indiában az angol uralomnak. Az Indiában való angol uralom, amely áruláson és hamisításon alapul, mindig utálat tárgya volt. Csak a külső véleménynyilvánítástól tartózkodnak az emberek, de a forradalmi propagandát titkokban üzik. A brit uralom ma Indiában sokkal inkább meg van rendülve, mint bármikor. A mostani háboru, valamint Angliának, Törökországnak ellen való

harca a helyzetet csak rosszabbította. India az a tűzokádó, mely minden peregben kitörhet.

Japán nem védi Angliát Indiában.

Kiel, november 17. A pétervári japán nagykövet — mint Pétervárról kerülő uton híre jött — kijelentette, hogy Japán nincs szerződésileg kötelezve Anglia irányában arra, hogy Indiában fegyveres támogatást adjon harmadik hatalom részéről várható támadás esetére.

A bolgárok győzelmes harca Lebanénál.

Budapest, november 17. (Saját tud.) Szófiából hivatalosan jelentik:

A hadműveletek az egész fronton kedvezően folynak. Lebanénál 1700 szerbet elfogtunk és sok hadianyagot zsákmányoltunk.

Francia jelentés a bolgárok harcairól.

Budapest, november 17. (Saját tud.) Szalonikiból a Havas ügynökség jelenti:

A bolgárok a Cicovó elleni támadás után visszavonultak a helység mögé. A rabrovo-valandovói szakaszon állandó harcok. A bolgárok kiűritették Koszturinát.

Görög miniszter Rómában.

Budapest, november 17. (Saját tudósítónktól.) Rómából jelentik, hogy Kondseriotis görög tengerészeti miniszter Nápolyba érkezett, onnan Rómába megy.

A szerbek reménytelen helyzete a Babuna szorosnál.

Budapest, nov. 17. (Saját tud.) Athénből jelentik:

A szerbek helyzete a Babuna szorosnál három bolgár hadosztály támadása következtében veszedelmes. A szerbek a Koziaák magasztatot kiűritették.

Eredménytelenül tárgyal az antant Görögországgal.

Budapest, november 17. (Saj. tud.) Athénből jelentik, hogy Görögország és az antant diplomatái között a garanciákról szóló tárgyalások eddig eredménytelenek.

Nagy csata Strumica körül.

Budapest, november 17. (Saját tud.) Athénből jelentik: Strumica irányában a bolgárok és a franciák között nagy csata folyik.

Kitchener és a görög kormányválság.

Budapest, november 17. (Saját tud.) Manchesterből jelentik: Kitchener hirtelen elutazásának a görög kormányválság volt az oka.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
25281—1915 szám.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter urnak 136619. számú távirati rendelete értelmében közhírré teszem, hogy folyó évi november 1-től kezdve december 25-ig búzát, rozst, kétszerest, árpát és zabot senkinek sem szabad vásárolni, csak a Hadi termény részvénytársaságnak vagy bizományosainak, akik a vásárlás megkezdése előtt a haditermény részvénytársaság által részükre kiállított igazoló jegyet a rendőrkapitányi hivatalnál láttamozás végett bemutatni és annak felhívására felmutatni kötelesek. Aki a buza, rozsa, kétszeres, árpa és zab termését a haditermény részvénytársaságnak illetőleg bizományosainak november 1-től december 25-ig eladja, vagy eladásra felajánlja, gabonájáért megkapja a hatóságilag megállapított legmagasabb árat. — November 25-től legkésőbb november 28-ig mindenki tartozik bejelenteni, hogy november 25-én beleszámitva azt is, amit már előbb eladott, de még el nem szállított mennyi búzája, rozsa, kétszerese, árpája, zabja és lisztje van, tartozik továbbá bejelenteni, hogy gazdasági és háztartási szükséglete címén mennyit tart vissza és egy ezeknek levonása után mennyi a feleslege. A november 28-iki összeírás után is jogosítva van még, mindenki december hó 25-ig készletét a hadi termény r. t.-nak vagy bizományosainak a maximális áron eladni december 25-től kezdve azonban minden a háztartási és gazdasági szükségleten felül meglevő minden gabona közszükségleti célokra rekvirálnak tekintetik és a termelő köteles a maximális árnál métermázsámként 4 koronával alacsonyabb áron a haditermény r. t.-nak átszolgáltatni. Ez a kormányrendelet a bab borsó és lencse készletekre is vonatkozik és így attól aki 30 kilón felüli készlettel rendelkezik és azt december hó 25-ig a haditermény r. t.-nak el nem adja, hogy nyílt piacon közvetlen fogyasztás eséljaira el nem árusítja vagy nem adja el olyan kereskedőnek aki hüvelyeseket helyben kisinyben árul bab borsó és lencse készlete a maximális árnál 4 koronával alacsonyabb áron el rekviráltatik.

Nagyvárad, 1915. november 12-én.

Rendőrfőkapitány.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

31572—1915 szám.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminister urnak 122165/1915. szám alatt kibocsájtott körendelete alapján közhírré teszem miszerint az ismeretlen katonai hullak és a hadsereg kíséréiben elhalt ismeretlen polgári személyekről készített II. számu fényképcsoport a városi tanács katonai ügyosztályának folyosóján (Városház II. em.) a hozzávaló személyleírással együtt a lefényképezettek személyazonosságának esetleg megállapíthatása végett közszemlére kiíttetett.

Felhívom tehát mindazokat kik a fényképcsoport megtekintése alkalmával az ott látható egyének valamelyikét felismernék, hogy erre vonatkozó észrevételeiket a katonai ügyosztály 29. számú szobájában jelentsék be.

Nagyvárad, 1915. október 30.

Eleméry Ferencz
katonai ügy tanácsnok.

Nagyváradí fióküzletek :
Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyváradí fióküzletek :
Kossuth-utca 5 Gyárépület
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R. T.

fióküzleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveltek.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiban.

7146—1915. eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város törvényhatósági bizottságának 1903. évi július hó 9-én tartott ülésében 228—7470/1903. kgy. sz. alatt hozott véghatározata folytán a városi villamosműnek üzleti szabályzatára vonatkozólag alkotott kormányhatóságilag is jóváhagyott szabályrendelet 8. §-a alapján a villamosműhöz rendszerezett s jelen alkalommal üresedésbe jött

IGAZGATÓI ÁLLÁSRA

pályázatot hirdetek.

A városi villamosmű igazgatóját ideiglenes (1 évi) joghatállyal a felügyelő bizottság javaslatára a törvényhatóság által utólagosan jóváhagyandó szerződés mellett a polgármester alkalmazza.

Az alkalmazandó igazgató javadalmazása 6000 korona évi fizetésből, természetben szolgáltatandó lakásból, fűtés, világításból és jutalékból áll. — A jutalék évenként a felügyelő bizottság által megállapítandó tiszta jövedelem után százalékokban állapítatik meg.

Az egy évi próbaidő elteltével az igazgató végleges alkalmazása szerződés mellett történik; azon esetben, ha a város a próbaidő alatt az igazgató alkalmazását megszüntetné, az ideiglenesen alkalmazott igazgató a várossal szemben semmi néven nevezendő ígérenyel fel nem léphet.

Erre az állásra okleveles gépészmérnökök és okleveles mérnökök pályázhatnak. — Az elektrotechnikában szerzett elméleti és gyakorlati ismereteiket tartoznak a pályázók okmányokkal igazolni. Kiváló szakbeli gyakorlattal rendelkező, főleg a géptechnikában és az elektronos világítási üzem vezetésében jártas pályázók előnyben részesülnek.

A pályázók a villamosmű üzleti szabályzatára vonatkozólag újból alkotandó szabályrendelet intézkedéseinek, az illetményekkel eltekintve, magukat alávetni kötelesek.

Az igazgató óvadékul évi fizetésének megfelelő összeget tartozik a város pénztárába készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban elhelyezni.

Felhívom mindazokat, akik a fenti körülrít állásra pályázni óhajtanak, hogy elméleti és gyakorlati képesítéseikre vonatkozó okmányaikkal felszerelt kérvényeiket, a jute

lékra vonatkozó igényeik megjelölésével, Nagyvárad város polgármesteri hivatalához legkésőbb 1. évi november hó 20-ik napjának d. u. 5 órájáig annyival is inkább nyujtsák be, mivel az elkésettben beérkező, vagy hiányosan felszerelt kérvényeket figyelembe nem veszem.

Nagyvárad, 1915. október hó 25.

Rimler Károly
polgármester.

NAGYVÁRAD VÁROS		
VILLAMOS MŰVE		
IRODA ÉS RAKTÁR:		
TELEFON 514.	NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.	TELEFON 514.
 Főszerelő telefonja 55.	Értésítjük a m. t. közönséget, hogy a WOLFRAM LÁMPÁK ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.	 Főszerelő telefonja 55.